

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nov. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, smrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačilno in ugotovljeno v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti številka 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Revolucija na Portugalskem.

Vojne ladije bombardirajo kraljevo palačo. — Kralj pobegnil? Dinastija in monarhija v nevarnosti.

Iz Portugala smo prejeli sinoči razburljive vesti: Monarhija in dinastija sta v največji nevarnosti! Te vesti nam sporočajo, da je Portugalska na predvečer ali pa morda že notri v sredi dogodka usodne zgodovinske važnosti.

Vendar pa za one, ki pazno zasledujejo dogodke na Portugalskem zadnja leta, ne prihajajo nepričakovano. Že davno je bilo znano, da vre med prebivalstvom nezadovoljstvo proti sedanji dinastiji in vsemu vladnemu sistemu. Dolgo že se je pripravljala ta velika žaloigra, katere prvo dejanje se je odigralo dne 1. februarja 1908 z atentatom in umorom na kralju Karlosu in njegovemu sinu prestolonasledniku. Sledil je na prestolu 19-letni neizkušeni mladič, sedanji kralj Manuel II. Brez lastnih izkušenj in brez razsodnosti je bil mladi kralj le orodje vladnih in dvornih krogov, ki so se svojim gospodarstvom in zistemom brezvestnega izkoriščanja dovedli sicer toli bogato deželo na kraj gospodarskega propada ter izvalili katastrofo od dne 1. februarja 1908. Ali tudi ta pretresljivo tragični dogodek ni izmodril oblastnežev in svetovalcev sedanjega kralja. Dalje so se svojim krutim postopanjem sijali veter in provzročili, da je sedaj izbruhnil vihar, ki bržkone odnese sedanjo dinastijo in morda tudi monarhično obliko države. Pričakovati je tudi najhujega, izlasti radi usodnega dejstva, ki izhaja iz prvih poročil, da je namreč revolucionarno gibanje zajelo velik del armade in menda tudi blizu vso mornarico. Če je temu res tako — in verjetno je, ker smo zadnje čase vsako toliko čuli o nezadovoljstvu v armadi in v mornarici — potem je tudi verjetna vest, da je kralj že pobegnil, ali pa da ni več svoboden človek, marveč ujetnik revolucionarjev.

V jutranji številki podamo nekoliko zgodovine portugalske države, ki nam pojasni, da je vsled vladarskih in vladnih grehov moralo priti končno do nasilnega odpora proti vladajočemu režimu.

Tu slede brzojavne vesti, ki smo jih dobili tekotem noči o tej dinastični in monarhični tragediji na Portugalskem:

MADRID 5. „Agenzia Fabra“ poroča z vso reservo iz Santandra, da je tja od neke nemške ladije, usidrane pred Lizbono, dospela brezlična brzojavka, da je v Lizboni izbruhnila revolucija. Vojne ladije bombardirajo kraljevo palačo, na kateri so revolucionarji razvili republikansko zastavo.

LONDON 5. Listi poročajo, da so izbruhnili v Lizboni resni nemiri. — Vse prometne zveze so pretrgane, brzojavne žice prerezane. — Govori se, da se vršijo v Lizboni resni boji in so republikanci že dosegli uspehov.

Glasom nekega poročila iz Pariza je baje prejel „Matin“ brezlično brzojavko, da je v Lizboni izbruhnila revolucija. Del armade, topništva in vsa flota so na strani republikancev. Vojne ladije bombardirajo baje kraljevo palačo. Več krogelj je zadelo palačo. Izid boja še ni znan, ne ve se pa, kakšno stališče zavzemajo pokrajine.

PARIZ 5. Tukajšnjemu „Daily Mailu“ so brzojavili iz Londona, da je kralj Manuel

jetnik revolucionarcev, dočim poroča „Figaro“, da je kralj odšel iz Lizbone.

PARIZ 5. (Ag. Havas). Tukajšnji portugalski konzulat ni doslej prejel nikake oficijelne vesti iz Lizbone. Neko privatno poročilo, ki je došlo konzulatu, potrjuje, da je izbruhnila revolucija.

GIBRALTAR 5. (Reuterjev biró). Sinoči sta brzo odplula križarja „New Castle“ in „Minerva“ ter se z vso naglico podala v Lizbono.

PARIZ 5. „Ag. Havas“ poroča danes iz Londona: Glasom informacij iz privatnega ali zanesljivega vira se tukaj potrjuje, da je izbruhnilo v Lizboni nevarno revolucionarno gibanje in da so revolucionarji pričeli z bombardiranjem mesta in da se je kralj Manuel sinoči proti večeru še branil v kraljevi palači.

PARIZ 5. (Ag. Havas). — Minister za unanje stvari je izjavil, da ni prejel od francoskega odposlanca v Lizboni nikakega poročila o revoluciji. Sicer ne more odposlanec ničesar poročati, ker so revolucionarji pretrgali vse zveze.

PARIZ 5. Kralj, ki je imel včeraj odpotovati v severne pokrajine, se je moral predvčeraj vrniti v Lizbono, da je vsprejel predsednika braziljske republike de Fonseca. Sinoči je imel kralj na čast predsedniku prirediti banket. Fonseca je bil tudi navzoč leta 1889 v Rio de Janeiro, ko je propadlo braziljsko cesarstvo.

LONDON 5. Kakor poročajo listi iz Pariza, je prejelo tamošnje braziljsko odposlanstvo vest, da se kralj Manuel II. nahaja na braziljski vojni ladiji Sao Paolo.

LONDON 5. Glasom došlih brzojavk iz Centre se nahaja Lizbona baje v rokah ustašev. Kralj je baje pobegnil na neko portugalsko torpedovko.

LONDON 5. Angleški križar „Newcastle“ je dospel v Lizbono.

BRZOJAVNE VESTI.

Belgijski kralj odpotoval z Dunaja.

DUNAJ 5. Danes zjutraj je belgijski kralj obiskal lovsko razstavo. — Ob 11.30 predpoludni je belgijska kraljeva dvojica odpotovala.

Beligranski župan odstopil.

BELIGRAD 5. Beligranski župan Kosta Glavinici (mladoradikalec) je iz zdravstvenih razlogov odstopil. Volitve novega župana bo razpisana v 20 dneh.

Vlaka trčila skupaj. — 37 oseb mrtvih.

GILLESPIE (Illinois) 5. Dva železniška vlaka sta trčila skupaj, pri tem je bilo 37 oseb ubitih, 20 pa ranjenih.

Kolera.

RIM 5. V zadnjih 24 urah je v Napolju na novo obolelo na kolero 16 oseb, umrlo jih je 5, v napoljski pokrajini je obolelo 15 oseb.

Egiptovski podkralj se odpove.

PARIZ 5. Glede govoric, da se kedive Abbas Hilmi paša odpove prestolu, je neki

nima smisla za mojo mladost, a duša mi je tako polna, srce hrepeni po objemu, oh bodi moj Ivan, samo moj,“ je šepetala gospa Irma.

„Tvoj za vedno!“ je tiho dejal Ivan.... Gostje so postajali že nemirni, povpraševali so po gospodinj. Ko pa je prišla gospa Irma, blestele so se jej oči od blaženstva, da so se gostje čudili.

„Kje pa si tako dolgo, Irma?“ je menil stari polkovnik — „postrezi nam s čajem!“

In Irma je začela servirati čaj svojim gostom; lahkim korakom je nosila skodeljice čaja, za vsakega je imela prijazno besedo, zdela se je gostom vsa predrugačena.

In na balkonu je stal Ivan. Otiral si je pot s čela ki mu je kar gorelo. Sam sebi ni verjel, da je ta lepa ženska — njegova! Trenotki opojnosti se se mu z močno sugestivno silo vrinili v dušo; čutil se je pre-rojenega: ljubezen do te žene ga je omamila popolnoma in ni bil več gospodar svojih misli in dejanj.

Doma ga ni držalo več; tudi na oder ni hodil več s tisto ljubeznijo kakor prej; vse misli, vsa njegova dejanja so bila samo pri njej.

ugledni člen egiptovske narodne stranke izjavil v pariškem „Journalu“, da je odpoved v resnici že določena in da je le vprašanje še nekoliko dni.

Berolin 5. — Umrli je danes profesor medicine, tajni svetnik dr. Leyden.

Goriški deželni zbor.

Strahovlada d.ra Gregorčiča nadaljuje.

GORICA 5. Deželni glavar je otvoril sejo in prečital cesarjev patent, s katerim je bil odgodjen deželni zbor sklican za danes. Nato se je spominjal dne 15. septembra umrlega odvetnika dr. Verzeznassija, ki je prej mnogo let pripadal deželnemu zboru in deželnemu odboru. Nato so bile prečitane došle peticije. Vladni zastopnik dvorni svetnik grof Attems je odgovoril na dve interpelaciji, vloženi pred odgoditvijo meseca januarja, glede ustanovitve trgovinskih šol in vladne akcije za zboljšanje pašnikov in povzdigo živinoreje v deželi.

Na predlog posl. Gregorčiča je bil dnevni red tako spremenjen, da so posamične točke prišle v razpravo v obratnem vsprejdu. Nato je bil o poročilu deželnega odbora storjen sledeči sklep: Obnovljen je bil sklep iz leta 1907, po katerem se pozivlja vlado, naj razdeli podpore iz fonda za polajšanje bede ne z ozirom na razsežnost in število prebivalstva, marveč z ozirom na posebne razmere dežele.

Nadalje je bila vsprejeta resolucija, s katero se pozivlja vlado, da skliče deželni zbor vsako leto v takem času, da mu bo možno pravočasno rešiti proračun. V manjšini je ostal predlog posl. Bugatto, naj se ne skliče deželni zbor na določen čas, marveč vsako leto vsaj v osemtedensko zborovanje. — Nadalje je zbornica sklenila pozvati vlado, da vloži v državni zbor zakonski načrt, po katerem zadene vse breme vojaške nastanitve državo. Povodom godu cesarjevega se je sklenilo: 1) povišati število postelj iz deželne ustanove v pomorskem hospicu v Gradežu od 16 na 20; 2) povišati letni prinos za pomorski hospic od 400 na 1000 K in prav tako tudi dnevni prinos za oskrbovanje otrok v pomorskem hospicu v Gradežu od K 2 na K 2-50.

O izvolitvi v slovenskem veleposestvu posl. dr. Franko, Klančiča in višesodnega svetnika Rutarja je poročal člen deželnega odbora Berbuč, ne da bi stavil posebni predlog. Posl. Gregorčič je omenil več nezakonitosti, ki so se vršile na tej volitvi in je končno stavil predlog, naj se volilne spise odkaže verifikacijskemu odseku. Ta predlog je bil vsprejet.

Tudi izvolitev d.ra Gregorina v okraju kmetskih občin je bila na predlog posl. Gregorčiča odkazana verifikacijskemu odseku. Glede izvolitve posl. Gabrščeka, proti kateremu ni poročevalec deželnega odbora dr. Stepančič navedel nikake nezakonitosti, je vendar posl. Gregorčič predlagal, naj zbornica te volitve ne overi, pri čemer je posl. Gregorčič v daljšem govoru omenil politično in drugo socialno vedenje omenjenega poslanca, je ostro kritikal in rekel, da ni vreden, da se ga vsprejme med deželnozbornske poslance.

Zato je predlagal, da se te izvolitve ne potrdi. Ta predlog je bil vsprejet z glasovi liberalnih Italijanov in slovenske ljudske stranke. Protipredlog posl. Bugatto, naj se to izvolitev potrdi, je ostal v manjšini. Ostali predlogi deželnega odbora so bili odkazani posamičnim odsekom: le glede predloga

radi povišanja prinosov za trgovinsko šolo v Gorici je predlagal posl. Gabršček, da se preide na dnevni red. Ker ni ostal pri formalnem predlogu, marveč je prešel v meritum stvari, ga je deželni glavar opominjal in mu končno odvzel besedo, nakar sta Gabršček in dr. Gregorin razburjeno zaklicala: To je nasilje! Galerija je temu aplavdirala. Prihodnja seja v ponedeljek ob 10. uri predpoludne.

Istrski deželni zbor.

KOPER 5. Meseca septembra m. l. odgodjen deželni zbor je bil sklican za danes v Koper, da prične zopet svoje delovanje. Ko je bila konstatirana sklepčnost, je dež. glavar dr. Rizzi otvoril deželni zbor ob 4. popoldne.

Zbornica je takoj prešla na dnevni red in sta bila prečitana oba zadnja zapisnika lanskih sej, nakar so novoizvoljeni poslanci Manzutto, dr. Ventrella in dr. Constantini storili objlubo. — Deželni glavar se je spominjal umrlega ravnatelja deželnega kreditnega zavoda in bivšega večletnega deželnega poslanca dr. Amoroso. Zbornica se je v znak žalovanja dvignila s sedežev.

Ko so bile prečitane došle vloge, so bile prečitane tri interpelacije in sicer interpelacija posl. Bartoli-ja in tov. na vlado glede ustanovitve spodnje gimnazije v Rovinju, interpelacija dr. Pesante in tov. tudi na vlado glede neumestnih zagraditev hudournikov v dolini Mirne in končno interpelacija posl. Zorzenona na deželni odbor glede nezakonitega postopanja krajnega šolskega sveta in občinskega zastopstva v Izoli glede nameščenja neke učiteljice na ljudski šoli v Izoli. Nadalje je bil prečitan predlog posl. Bartoli-ja, v katerem se energično protestira proti postopanju namestništva v Trstu, ker si je isto prilastilo izvršenje občinskih volitev za Rovinj.

Nato je bila seja zaključena. Dan prihodnje seje se naznani pismenim potom.

Kranjski deželni zbor.

LJUBLJANA 5. Današnja seja deželnega zbora je otvoril namestnik deželnega glavarja baron Lichtenberg v nemškem jeziku.

Nato je bila prečitana interpelacija poslanca dr. Šušteršiča zaradi nepotrditve g. Ivana Hribarja ljubljanskim županom.

Deželni predsednik je na isto odgovoril, da vlada ni dolžna navesti vzrokov zakaj ni priporočila potrjenja. Nikakor pa se ta akt nima smatrati za kršenje avtonomije. Oseba župana mora nuditi popolno jamstvo, da bo v poslih javne uprave, vlasti pa prenešenega delokroga delala v blagor in korist države.

Dr. Šušteršič je zatem v daljšem govoru razpravljal o vzroku vložene interpelacije in o stališču vlade napram izvolitvi župana ter končno preciziral stališče S. L. S., v imenu katere se je govornik pri merodajnih faktorjih odločno zavzel za Hribarjevo zopetno potrditev, in to v interesu mestne avtonomije.

Deželni zbor preide na dnevni red. Dr. Triller predlaga imenom narodnonapredne stranke, da se vlada pozivlja, da takoj razpiše volitve za mestni svet ljubljanski.

Po zopetnem daljšem govoru posl. dr. Šušteršiča, v katerem je zavračal razne poslance narodnonapredne stranke, je bil sprejet predlog S. L. S., da deželni zbor preide na dnevni red. Ob 4. uri pop. se seja nadaljuje.

Konečno je tudi ona izvedela vso stvar in da-si je bila užaljena do smrti, vendar ni hotela nikomur razkazovati svoje tuge in svojih grenkih solz.

Ivan pa je živel naprej samo svoji ljubezni z lahkomisljenostjo umetnika, da-si je videl prepad, kako zija pred njim s svojim globokim žrelom.

V gledališču * * * pravljal novo igro domačega pisatelja — prijatelja Ivanovega — ki je spisal zanj veliko vlogo.

Vse mesto je pričakovalo z nestrpnostjo premijere te novitete.

Na generalni vaji je Ivan samo markiral. Seveda se je nad tem zgražalo vse sodelujoče osebe.

Ivan zopet ni znal svoje vloge.

Režiser je dal pozvati ravnatelja.

„Gospod ravnatelj, tako ne gre to! Gospod Božič nima niti pojma o vlogi; morda je niti prečital ni: jutri pa naj bi bila predstava!“

Obraz dobrega ravnatelja se je docela spremenil.

„Tako je? No, potem pa predstavo odpovemo!“ je dejal in odšel v svojo pisarno.

(Pride še).

PODLISTEK.

SIRENE.

Povest iz igralskega življenja; spisal Leon Dragutinovič, režiser slov. gledališča.

„Ne milostna; motite se, tudi mi imamo duše, tudi mi znamo ljubiti!“

In zagledal se je v žareče oko krasne žene, ki je bila v luninem svitu kakor kaka nadzemska prikazen; zagledal se je v oči te lepe žene in obstal je, čutil je, da ga nekaj privlači k tej ženski, ni pa slutil, da bi mogla biti to — ljubezen! Ali je to oni veliki sveti ogenj, ki daja „Romeo“ rado-voljno svoje življenje zanj? —

Ona pa je stala tik njega; čutil je njen topli dih, čutil je, kako ga te bujne ustne prosijo poljuba... in privil jo je na svoje prsi, v dolgem objemu, kakor bi hotel izpiti s tem poljubom njeno dušo, — strast, in hrepenenje sta ga čisto omamila...

„Krasen si moj Romeo,“ je šepetala zapeljiva gospa, „takega moža sem si vedno želela, viteza in junaka! Moj mož je star,

Shod za ljudsko štetje v Gorici.

V Gorici 2. X. 1910.

(Zvršetak.)

Čehi naj nam bodo vedno v izgled! Slovenec gre na sodnijo, na davkarijo; ponižno se tam priklanja in čisto se sili govoriti v tujem jeziku. Tak Slovenec je izdajica, ker odjeda kruh Slovincu, ki bi ga drugače država morala sprejeti v službo. Škandal je na državnem kolodvoru, kjer dobivajo službo Nemci iz čisto nemških provincij, med tem, ko slovenski delavec mora s trebuhom za kruhom v Ameriko! Ti elementi se hočejo bojevati proti slovenski in italijanski irredenti, v resnici pa Avstriji ni nobena irredenta tako nevarna, kakor je nemška (Odobranje).

Prav malo žrtev imate doprinesti: 31. decembra dobite polo, v katero vam bo vpisali slovenski občevalni jezik, in jo vrniti zopet hišnemu gospodarju. — Že za cesarja Avgusta so poznali ljudsko štetje, in Jožef in Marija sta potovala cele štiri ure in pol v Betlehem zato, da sta se tam dala vpisati, da sta od slavnega rodu Davidovega. Kaj je vaša žrtev v primeri s tem trudom?! Le pogumni morate biti, tudi če ste službeno odvisni od drugorodcev. Naše služkinje, četudi so narodne in inteligentne, ne bodo morda niti vedele, kdaj in kako jih je gospodar popisal. Vendar tudi tukaj zmaga odločnost. One lahko zahtevajo že v naprej, da bodo vpisane za Slovence. Za pičlo plačilo morajo žrtvovati svoje moči pri težkem delu; mari naj za to beraško plačilo prodajo tudi svojo narodnost?! Pogumno pridružimo se tržaškimi, mariborskimi in drugim Slovincem in vspehi ne izostanejo! Sklepam z besedami nepozabnega Jurčiča: „Tvrđ bodi mož, jeklen, kedar brani ti je čast in pravice naroda svojega.“ (Živahno odobranje in ploskanje).

Predsednik shoda je naznanil za tem, da da na glasovanje resolucije, ki jih prečita dr. Medvešek.

Dr. Medvešek je opozarjal še, naj se nihče ne strši pritiska od strani hišnih gospodarjev, ki so večinoma Italijani. Zakon predvideva globo od 5 do 40 kron za onega, ki bi silil koga, naj napiše nepravilnosti v števno polo. Tako se bo vsak lahko branil proti nasiljem. Kdor ni večš pisanju, naj se obrne na zaupnika pripr. odbora, nihče ne zaupaj hišnemu gospodarju! Pripravljali odbor je pretresoval misel, zahtevati od vlade, naj odvzame mestnemu magistratu izvršitev ljudskega štetja in naj to poveri glavarstvu. Govornik priznava, da je sicer malo upanja, da bi to dosegli; vendar da se bo stavila tozadevna resolucija, državni in deželni poslanci pa naj jo podpirajo (Odobranje). Na to je prečital sledeče resolucije:

„Goriški Slovenci, zbrani dne 2. vinotoka 1910 na javnem ljudskem shodu v Centralu, pozivljajo c. kr. vlado, da ukrene vse potrebno, da se bo prihodnje ljudsko štetje v Gorici vršilo nepristransko in zahtevajo v ta namen, da odvzame goriškemu magistratu vodstvo ljudskega štetja radi kričevih nepravilnosti in krivic, ki jih je ta zakrivil o priliki zadnjega ljudskega štetja in to tembolj, ker italijansko časopisje naravnost pozivlja h krivičnemu štetju v škodo Slovencev in v prilog Italijanov.“

C. kr. vlada se pozivlja, naj ukrene potrebno, da italijanski in nemški gospodarji ne bodo vsega v gospodarskem oziru od njih odvisnega osebja, kakor služkinje in delavstvo, samovoljno vpisavali med Italijane ali Nemce, kakor se je to zgodilo pred 10 leti.

V svrhu potrebne kontrole naj se pritegnejo k števni komisiji zaupniki slovenskega ljudstva.

Goriški Slovenci zahtevajo dalje, da dobe v svrhu ljudskega štetja slovenska navodila in slovenske popisovalne pole.

„Narodna del. organizacija“ v Trstu vabi na

... III. redni ...

občni zbor

ki se bo vršil

v soboto, 8. oktobra 1910

ob 8. uri zvečer

v gled. dvorani „Nar. doma“ v Trstu.

Ker je na dnevnem redu tudi
volttev predsednika in odbora NDO.
je dolžnost vseh somišljenikov, da se udeležijo tega važnega občnega zbora.

ODBOR
Nar. delav. organ.

Goriški Slovenci zahtevajo, da uprava c. kr. državnih železnic neha na državni postaji v Gorici in na drugih državnih postajah na Goriškem nameščati nemške uradnike in sluge, dočim ne morejo domačini dobiti služb.

Pozivljajo se slednjič vsi slovenski deželni in državni poslanci, da uveljavijo na merodajnem mestu ves svoj vpliv v to, da se te resolucije uresničijo.“

Resolucije so bile sprejete enoglasno med splošnim pritrdjenjem. Ker se nihče več ni oglasil za besedo, zahvalil je predsednik zborovalce za udeležbo, priporočil jim, naj širijo med znanke pouk, ki so ga čuli na shodu. Ob enem je naznanil, da se skliče meseca oktobra ali novembra še en shod, in je apeliral na navzoče naj se ga vsi zagotovo udeležijo; seboj pa naj privedejo še druge, da bo naše število tudi imponiralo drugorodnim nasprotnikom. S tem je bil zaključen ta shod, ki ga je smatrali kakor veselo predznamenje, da se srečno reši naloga, ki si jo je postavil pripravljalni odbor, ki zasluži vseobčega priznanja in hvaležnosti za svoje požrtvalno in trudapolno delo.

Hrvatska kriza.

Ban Tomašić noče sporazumljenja s koalicijo? — Volilno gibanje.

Zagreb 2. X.

— C — V zadnjem dopisu smo opozarjali na razliko med banom in koalicijo. Danes naj po dolžnosti kronistov zopet beležimo pisavo hrvatskega novinstva o krizi.

V prvi vrsti nas zanima trditev „Pokreta“ v članku „Kako vlogo igrajo sedaj Osečani?“ — da ban Tomašić noče sporazumljenja s koalicijo!

„Pokret“ piše namreč: „Da ban noče resnega sporazumljenja s koalicijo, o tem more biti danes vsakdo na čistem. O tem mi niti ne razpravljamo več; to je dejstvo, ki je konstatujemo samo zato, da ne bi kdorsibodi prigovarjal koaliciji, da ona ni hotela sporazumljenja.“

Sedaj pa nastaja drugo vprašanje. Čim trdite, da ban noče sporazumljenja, kakaj pa nadaljujete dogovore ž njim? In čim vam ban vendar noče odkrito odpovedati svoje naklonjenosti, je jasno, da hoče zavlačivati vašo akcijo proti njemu. On hoče pridobiti časa, da si napravi sigurno pozicijo. Čemu torej koalicija čaka?! Čemu ta zatezanja s pogajanjem, ako veste, da ne bo nič iz njih?! Ali se koalicija vendar boji popolnega preloma z banom?!

To so vprašanja, ki si jih stavlja prijatelj koalicije, a za koalicijo bi bilo v njem lastnem interesu, da se enkrat odloči: ali — ali z banom, ali brez njega!!

Med tem pa doznaja „Obzor“, da je večina koalicije za pogojen sporazum z banom, dočim vladne „Narodne Novine“ pišejo, da je ban za sporazum!

To je cela zmešnjava mnenj. Zmešnjava, ki — kakor vedno naglašamo — največ škoduje koaliciji. Pristaše koalicije, ki simpatizirajo z banom in bi želeli sporazuma, se ozlovoljuje s tem, ker noče priti do sporazuma, radikalne elemente pa s tem, ker se koalicija noče odločiti za definitivni prelom z banom!

Volilne agitacije rastejo od dne do dne. V volilni boj stopajo sledeče stranke: hrvatsko - srbska koalicija, starčevićanci (Milinovi), franko-furtimaši, Tomašićevci, kmečka stranka (Radičevci), socijalisti, srbski radikali, a tudi kandidatur izven strank je lepa številka. Torej sedem strank. Toliko strank ni še nikoli nastopilo na hrvatskih volitvah. Do sedaj je virovitiški okraj — najširše, kajti postavljenih je v njem že 5 kandidatur! Ali bo okrajev tudi z 8—10 kandidatur. Kakor izgleda po vsem tem, bodo bodoče volitve kaj zanimivne. Najboljše nade ima dosedaj koalicija in pa starčevićanci (Milinovi).

Dnevne novice.

Napad na bukovinskega deželnega predsednika. — V soboto se je peljal bukovinski deželni predsednik Bleyleben z avtomobilom v neko vas. Tam so ga napadli kmetje in bi bili razbili avtomobil in njega, ako bi ne bila prihitela v zadnjem hipu policija, kateri se je posrečilo prepočiti, oziroma aretirati napadalce.

Nov vojaški kazensko-pravni red. Z Dunaja poročajo, da skupna vlada predloži prihodnji teden delegacijam na vpogled in znanje novi vojaški kazensko-pravni red kakor del onih reform na vojaškem polju, ki jih namerava vojna uprava uresničiti v bližnjem času.

Trgovinska pogodba s Srbijo. — Iz Belegrada: Kakor se doznaja iz vladnih krogov, predloži vlada takoj ob začetku zasedanja skupščine, sklicane na 14. t. m., zakonski načrt o novostrojenju trgovinskih pogodb z avstro-ogrsko monarhijo. Vlada se nadeja, da bo predloga brez posebnih težkoč rešena čim prej.

Nove nemške šole iz Roseggerjeve vstanove. Nemški „Schulverein“ ustanavlja z zadnjo dvamilijonsko ustanovo nove nemške šole: v Kolomeji v Galiciji, v Mači vasi

v Šleziji, v Novem mestu na Severnem Češkem, v Peklu, Vuzenici, Čiršaku in Polzeli na Štajerskem. S pomočjo Roseggerjevega fonda se še tekom letošnjega leta ustanovi nova nemška šola v nekem kraju na Koroškem ter več otroških vrtcev.

Odpuščen diplomat. Bolgarski poslanik v Bukarešti Vatov je odpuščen iz službe, ker ni nič obvestil svoje vlade o pripravljajoči se romunsko-turški vojni konvenciji.

Vojaški kurirji v Srbiji. Prihodnjega tedna se prično v Srbiji dirke na 25 km daljave pod popolno vojno upravo. Najbolji vojaški kurirji bodo dodeljeni četi kurirjev, ki se ustvarja sedaj za vojno službo.

Vseslovanski sokolski zlet leta 1911. se bo vršil, kakor poročajo hrvatski listi, v Zagrebu. „Hrvatski Sokol“ v Zagrebu in „Zveza hrvatskih sokolskih društev“ sta že pričela s pripravami za zlet.

Spletkarenje bivšega šaha v Perziji. Iz Teherana javljajo, da je perzijska vlada sporočila angleškemu in ruskemu odposlanstvu, češ, da je izvedela, da bivši šah skuša turkomanska plemena naščuvati na revolucijo.

Boj med angleško spodnjo in gornjo zbornico. — Kakor znano, se je neposredno pred smrtjo kralja Edvarda vnel hud boj med angleško spodnjo in gornjo zbornico. Od tedaj — kralj Edvard je mej tem umrl — se ni ničesar čulo o tem boju, razun da so se vršila pogajanja. Po smrti Edvarda VIII. je bil v medsebojnem sporazumljenju odgojen boj med eno in drugo zbornico. Sedaj se ta boj vendar-le približuje zvršetku. Sporazumne konference, ki so se vodile do sedaj, niso vspele. Lordi gornje zbornice nočejo pristati na zahtevo spodnje zbornice, da se odrečejo svojemumu vetu v stvari proračuna. Predstoječe parlamentarno zasedanje bo imelo torej rešiti to vprašanje, ki bo imelo za sedanjo angleško ustavo dalekosežnih posledic.

Tudi Švedska se oborožuje. Glasom nekega poročila iz Stokholma je švedska komisija za deželno obrambo predlagala, naj se ustanove nove postaje za floto in naj se deloma utrdijo obrežne postaje. Kar se tiče vprašanja novega ladijskega tipa, je komisija enoglasno predlagala, da se zgrade oklopnjače po novem tipu. To bi pomenjalo za Švedsko 150 do 200 mil. letnih stroškov in s tem stopi Švedska v vrsto pomorskih sil, ki jih bo treba upoštevati.

Poroka princa Napoleona in belgijske princesinje Klementine se bo vršila, kakor poročajo iz Rima, dne 29. t. m.

Tumulti v Moabitu bodo stali Bero-lin pol milijona. Iz Berolina: Mesto Bero-lin bo moralo plačati vsled tumultov v mestnem delu Moabit pol milijona mark. Policija je že predložila mestni upravi svoj račun v znesku 160.000 mark. Trgovci mestnega dela Moabit so osnovali odbor, ki naj toži občinsko upravo ter zahteva odškodnine v znesku 385.000 mark.

Novi ruski poslanik na Dunaju. Kakor poročajo dunajski listi je ruskim poslanikom na Dunaju imenovan dosedanjí odposlanec v Bruselju, Nikolaj Giers. Od leta 1905 je na dunajskem dvoru zastopal Rusijo knez Lev Urusov, ki je sedaj star 71 let in je radi bolehnosti odstopil.

Domače vesti.

„Buste slovene.“ „Indipendente“ od dne 3. t. m. nadaljuje kampanjo proti slov. pisarniškim osebjem na tukajšnjem okrajnem sodišču za civilne stvari, radi kuvert s slovenskimi nadpisi, ki jih baje dobivajo tudi italijanski odvetniki. Pri tem pa sumniči tudi slovenske odvetnike (avvocati) sloveni, kakor jih „Indipendente“ zaničljivo imenuje, češ, da oni vsodbujajo izvestne pisarniške uradnike k takemu postopanju, ki je tolike važnosti, da je ni smeti prezirati.

Seveda izzveneva tudi ta „Indipendentova“ pesem v znani refren o „italianità del nostro Foro“.

Na ta refren nočemo reagirati, ker tega pač ne treba, kjer slavnega pevca bijejo dejstva tako neusmiljeno po zobeh. In ta dejstva so: da je velik del prebivalstva, za katero posluje to sodišče, slovenske narodnosti, kar dokazujejo razne oficijelne statistike in pa vsakdanje življenje po uradih, po trgih, po prodajalnah, in pa — in to je kroglica, ki jo „Indipendentov“ želodec najteže prebavlja — razne volitve, občinske in politične; da 2) ob takih narodnostnih razmerah ne more biti noben urad, namenjen javnosti — najmanje pa sodni urad — nikak italijanski „foro“, ampak urad za obe narodnosti; in da 3) poslovanja kacega urada v pogledu rabe jezikov ne morejo odločiti nikaki iredentovski ideali, ali pa zagriženost kake kamoristične klike, marveč edino le državni zakoni, princip pravičnosti in praktična potreba!!

In ta dejstva govore za nas in proti „Indipendentu“.

To bi bil naš odziv na alarmni krik v tem laškem listu.

Ali, ker ga že tako koža srbi, da grize, hujska in sumniči okolo sebe, naj podamo še nekoliko „grenkega“ pod nos

„Indipendentu“ in — drugim, ki se jih tiče.

Pisec teh vrstic ima mnogo posla ra tej sodnji za civilne stvari in pa tudi prakse v sodnijskih stvarih. Laž je, da ta sodnja razpošilja kuvert samo s slovenskim nadpisom, saj „Indipendente“ priznava sam, da je poleg tudi italijanski pečat, da so torej te kuverte dvojezične! Zato pa smo sedaj mi na vrsti, da protestujemo proti italijanskemu pečatu in da zahtevamo, da se ta za slovenske stranke nadomesti se slovenskim.

Glede ščuvanja proti nekaterim pisarniškim uradnikom in sumničnja slovenskih odvetnikov, izjavljam svedčano, da to početje laškega lista involvira nesramo laž, pač pa je resnica to, da je ravno omenjeno slovensko uradništvo preobloženo z delom, ki ga laški uradniki ne znajo opravljati. In resnica je nadalje ta, da izvestni laški uradniki malo delajo, tim več pa sanjajo o — italijanskih idealih. Zato tudi mi opozarjamo „i fattori competenti“, naj enkrat ločijo ljuliko od pšenice, pa bo videl „Indipendente“, kje bo večji kup — nerabnega materiala!

In sedaj besedo na naslov g. predstojnika! Ponavljamo vprašanje: za kaj so slovenski rubežni spisi opremljeni s „Protocollo di pignoramento“ mesto z rubežnimi zapisniki?!

Večkrat se dogaja, da se kak presiti eksekutor še ponaša s tem, da ne pozna slovenskega jezika ne v pisavi ne v govoru!! So-li taki organi v prid službi, ali morda povišujejo ugled tega urada pred slovenskim prebivalstvom?!

To, to so krivice! Če bi se kaj takega dogajalo Italijanom, to bi kričali laški listi na „fattori kompetenti“! Mi pa naj bi to mirno prenašali?! Ne, ne, in še enkrat ne!

Mi zahtevamo, naj bodo slovenski spisi res slovenski do zadnje pičice!

Demisija tržaškega župana. — Župan dr. Valerio je podal svojo demisijo. Ta korak gospoda župana je baje v zvezi z dogodki v „Banka popolare“.

Štrajk voznikov. Predvčerajšnjim torej je nastal štrajk tržaških voznikov, kakor smo že naznanili. Včeraj pa je prišlo v naše uredništvo več voznikov, ki so nam gleda tega gibanja podali nastopna pojasnila.

Ne odgovarja resnici, da so vsi tržaški vozniki stopili v štrajk. Štrajkati so začeli marveč le vozniki nekega trusta, ki bi hotel s podporo neke banke druge voznike uničiti. Drugi vozniki pa so pripravljali delati in delajo za dosedanje trgovce in pod dosedanjimi pogoji; za druge naročnike pa le v slučaju, ako so ti pripravljeni zavezati se s pogodbo, da jim bodo tudi za naprej dajali delo. In v resnici so se tudi že dogovorili z nekaterimi takimi trgovci.

Omenjeni trust pa ne le, da noče svojim delavcem dovoliti zahtevanega zvišanja plačil, marveč bi hotel raje iste še skrciti, dočim so vozniki, ki niso za štrajk, pripravljali mezde delavcev zboljšati. Zato tudi delavcem teh poslednjih voznikov ne treba štrajkati in tudi res ne štrajkajo. Naglasiti treba pa še posebno, da ti vozniki vozijo blago le za svoje dosedanje naročnike in pa tiste, ki so sedaj napravili žnjimi pogodbo. Tem trgovcem poslovanje čisto nič ne zaostaja, ker so imeli vozniki včeraj celo kakih 50 voz na trgu več na razpolago, nego so jih potrebovali.

Tako stoji stvar, iz česar sledi, da ni resnična trditev „Piccola“ kakor da bi bili trgovci sploh v veliki zadregi. V zadregi so le tisti, ki stoje v zvezi z gori omenjenim trustom. A tudi tem ni treba, da so v zadregi. Saj jim ne treba drugega, nego da se obrnejo do družih neštrajkujočih voznikov in napravijo žnjimi pogodbo. Svojege zastopnika imajo ti v kavarni „Miramar“, kamor se morejo trgovci obrniti tudi telefonično. Za druge trgovce pa neštrajkujoči vozniki absolutno ne delajo za nobeno ceno. Zato je neresnična tudi „Piccolova“ trditev, kakor da so se ti vozniki hoteli včeraj okoristiti, zatevajoč nezmerne cene. Kar pa delajo volarji, ki jim „Piccolo“ tudi očita izkoriščanje, za to neštrajkujoči vozniki odklanjajo vsako odgovornost, kakor tudi odklanjajo vsa krivična očitjanja kakor da bi hoteli sedanji štrajk izrabljati v pritisk na trgovce.

Stavka voznikov končala.

„Splošno prevozno akcijsko društvo“ je sklenilo privoliti v zahteve voznikov, ki so izjavili, da se zadovoljujejo s tedensko plačo K 25 K in 1 K odškodnine za vsako uro dela po 6 uri zvečer.

Voditelji stavkujočih voznikov so se zato zavezali, da delo danes zopet prične. Proti podraženju živil! — V nedeljo dne 9. oktobra 1910 vsi na Veliki protestni shod ki se vrši točno ob 4. uri popol. pri sv. Jakobu na planem.

Slovenke, Slovenci iz mesta in okolice! Ne opustite priti na ta shod. ki mu je namen, pridružiti naš glas k onemu ostalega prebivalstva v Avstriji, zahtevati takojšnjih odredov proti velikim in malim izkoriščevalcem ljudstva!

V slučaju slabega vremena (dežja) se

Velikanski dohod ... za moške in ženske obleke ... **Križmančič & Breščak**, ul. Nuova 37 Trst.

„Protestni shod“ vrši v gledališni dvorani „Narodnega doma“ v Trstu.

Odbor NDO.

Opozorjamo na oklic NDO. na drugem mestu današnjega našega lista, s katerim vabi NDO. tržaško in okoličansko slovensko ljudstvo na veliki protestni shod proti podraževanju živil. Protestni shod se vrši ob 4. uri popoldne v nedeljo, dne 9. t. m. in sicer na planem pri Sv. Jakobu. Z ozirom na velikansko važnost tega vprašanja za vse prebivalstvo Trsta in okolice, je pričakovati gotovo največje udeležbe.

Opozorjamo na nocojšnji, volilni shod, ki se vrši v dvorani N. D. O. točno ob 7. uri in pol. Na tem sestanku se definitivno odobri lista kandidatov za predsedništvo, odbor itd. o kateri se bo potem zborovalo na sobotnem občnem zboru.

Kri ni voda, ali: simptomatičen dogodek pri cesarjevi šolski maši v cerkvi svetovinski. Dogodilo se je tako-le:

V torek so imeli učenci svetovinskih šol slovesno mašo v farni cerkvi. Maše so se udeležili v glavni ladiji otroci slov. šole in Dreherjevi gasilci, v prezbitariji pa otroci italijanske šole. Koncem maše so začeli peti cesarsko pesem: najprej na koru in zatem so poprijeli tudi otroci slovenskih šol. Ali kri ni voda in dogodilo se je nekaj velesimptomatičnega. Ko so otroci italijanskih šol videli, da v cerkvi peva, so začeli tudi oni in — tudi po slovensko! In to v največjo žalost, razočaranje in zadrego italijanskega učiteljstva, ki ni znalo, kaj naj bi bilo storilo — a v jasnem dokaz, da na italijanski šoli pri sv. Ivanu je velikanski odstotek slovenskih otrok!

Popravek. Prejeli smo: V dopisu o koprski razstavi se je pisec najbrž nekoliko izpozabil, ko v nekem odstavku opozarja na neko zlorabo, ki po mojem mnenju ravno — ni zloraba.

Pravi namreč, da se je videlo „cele karavane šolskih otrok, ki so za silno znižano ceno pohajali razstavo, da si so bili nekateri med njimi, če ne več, vsaj — godni za zakon“.

Priznati moramo lojalno, da edini pаметen ukrep, ki so ga storili odborniki razstave, je bil ta, da so znižali vstopnine za šolsko deco in za študente. Menim, da je bilo prav storjeno, ker učeča se mladina je gotovo mnogo pridobila pri ogledovanju razstave, najsi je bila ta za vsacega drugega odraščenca manje interesantna, ali pa celo dolgočasna. To je vsaj po mojem mnenju jako koristno za šolo in zato se vsaj jaz, kakor vzgojevalec, ne izpodtikam nad tem.

Dober izgled je to vsekakor v državi, ki ne daja nikakih, oziroma le malenkostne popuste na svojih železnica, ko ljudsko-popolno učiteljstvo prireja kak poučen izlet za mladino. In ta država mora vendar skrbeti za izobrazbo otrok in jih zato tudi tira v šole. Bodimo lojalni in povejmo, kaj je prav in kaj ni prav. Pa ne zamerite, g. dopisnik!

Star učitelj.

Dobava brzojavnega materiala na drž. železnici. Na c. kr. državno-železniškem ravnateljstvu v Trstu se odda dobava brzojavnega materiala za l. 1911 potom javnega razpisa.

Zadevne ponudbe je vložiti najkasneje do 25. oktobra t. l. 12. ure popoldne v glavni pisarni c. kr. državno-železniškega ravnateljstva v Trstu. Podrobni podatki so vsebinjeni v „Osservatore Triestino“ od 5. oktobra tek. l. in se dobivajo na ces. in kr. državno železniškem ravnateljstvu v Trstu.

Zavarovalnica goveje živine v Bazovici bode imela dve 9. t. m. občni zbor v prostorih „Kons. društva“. Začetek točno ob 5. uri popol.

Pozor, rojaki! Bila sem v prodajalni na oglu Ugo Foscolo in Barriera vecchia, zahtevala sem v slovenskem jeziku mehkega sladkorja. Odgovorili so mi: „La vadi čiorin Lubiana!“ Opozorjam torej rojake, da v omenjeni prodajalni nočejo prodajati Slovincem.

Za vinsko trgatve, ki jo priredi pevsko društvo „Trst“ v nedeljo popoldne ob 5. uri v prostorih „Narod. doma“ v Barkovljah so se že začela razpošiljati vabila.

Že originalnost vabil je poročstvo, da bo vsa prireditve res nekaj posebnega. Za danes naj priпомнимo le, da nastopi ob tej priliki vse sedelujoče osebe v narodnih nošah, da se bodo vršila popolna seja „občinskega sveta“, da bo sviral „domača kmečka“ godba itd. Vstopnina je malenkostna, če so pa „kazni za tatvino“ nekoliko večje, pa ni pomagati, je pač treba kazni tudi za najslajši greh. Vsekako pa je pričakovati pri tej prireditvi najlepše udeležbe.

Zadružni odsek konsorcija jestvinčarjev priredi sestanek v nedeljo dne 9. t. m. v zgornji dvorani restavracije „Balkan“ ob 9. uri popoldne. Razpravljalo se bo: a) Razmere v konsorciju, b) bodoči občni zbor. V teh točkah je toliko važnega gradiva, da je nujno potrebna udeležba vseh slovenskih članov tega konsorcija. Naj nihče ne izostane.

Promet tržnih vlakov na progi Trebnje-Rudolfovo-Straža-Toplice. Ustrezajoč željam interesiranih krogov bodo vozili od 1. oktobra t. l. naprej ob vseh ponedeljkih in sestanjih dneh v Rudolfovo na

progi Trebnje - Rudolfovo - Straža - Toplice tržni vlaki št. 2117 (iz Trebnjega ob 6. uri 40 min., v Rudolfovo ob 7.29 zjutraj) št. 2416 (iz Rudolfova ob 7. uri 29, v Stražo - Toplice ob 7.47 zjutraj, št. 2417 iz Straže - Toplice ob 7. uri 57, v Rudolfovo ob 8.15 zjutraj in št. 2218 (iz Rudolfova ob 8. uri 36 zjutraj v Trebnje ob 9.15 uri dop.

Podrobni vozni redi so že vsebinjeni v od 1. oktobra t. l. veljavnih vozno-rednih oglaših.

Zgotovljene obleke lepe, fine in po ceni se kupuje pri narodni tiskarici B. H. in c. Comp. v Trstu, ul. delle Torri št. 2 (za cerkvijo sv. Ant. nov.).

V soboto 8. oktobra, zvečer se vrši javno srečanje loterije c. kr. policijskih uradnikov na Dunaju, Schottengring 11. — Srečke po 1 krono se dobi po vseh menjalnicah loterijah in trafikah.

Tržaška mala kronika.

Aretacija drznega tatu. Dne. 5. majnika t. l. je Anton Colletti, stanujoč v ul. Punta del Forno št. 3, ovdal na policijski sledeči slučaj: Istega dne je prišel k njegovi materi ki ima privatno prenočišča neki neznanec pokazal neko listino in prosil za prenočišče.

Izročil je dotično listino njegovi materi, češ, da se bo pozneje povrnil. Cez pol ure je res zopet vstopil in želel, da se mu izroči listino, ker pa je mati Colletti vtaknila omeneni list med druge papirje v svoji listnici, in ker sama ne zna brati, mu je listino ponudila, da si iz iste izbere svojo listino. To je možak tudi storil. Še več, s pravo spretnostjo je izmaknil istodobno tudi tri bankovce po 20 kron. Takoj nato se je poslovil. Pozneje je policija dognala, da je tat 19-letni Antonij Crnković iz Delnice na Hrvaškem. — On je policiji le predobro znan in marsikaka tatvina, vlom itd. je zapisana na njegov rovaš. — Po gori navedenem slučaju je policija z vso vnetostjo začela poizvedovati za njim in res se ji je posrečilo vloviti tega nevarnega tička. Zapazil ga je neki detektiv v ulici Riborgo in ga aretirat.

Pred policijskim uradnikom je odločno zanikal, di bi se zval Crnković, temč trdil da je njegovo ime Anton Banec, doma iz Hočevskega okraja. Pri njem so celo našli delavsko knjižico tukajšnjega anagrafičnega urada na to ime.

Pozneje je vendarle priznal svoje pravo ime. Izročili so ga okrajnemu sodišču.

Povožen. 47letnega Andreja Starmana, stanujočega pri sv. Mariji Magdaleni zgor. št. 233 je včeraj zjutraj blizu vhoda v ladjedelnico sv. Marka povozil neki avtomobil in ga vlekel nekoliko metrov seboj. Pri tem je bil težko ranjen in mu je prvo pomoč podelila zdravniška postaja Igea, nakar so ga spravili v bolnišnico.

Loterijske številke, izrečane dne 5. oktobra:

Brno	73	76	29	66	75
Inomost	84	90	76	66	67

Koledar in vreme. — Danes: Brunon sp. — Jutri: Sergij muč. trž. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 20° Cels. — Vreme včeraj: zjutraj lepo, pop. oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno. Zmerni vetrovi. Počasno boljšanje. Padavine.

Naše gledališče.

V nedeljo, 9. tm. bomo videli v našem gledališču velezabavno francosko burko „Sladkosti rodbinskega življenja“. — Igra je francoska, in to nam jamči, da je polno najlepšega humorja, lepa po kompoziciji in jedrnat po vsebini.

O posameznostih bomo še pisali; danes omenjamo samo še to, da se bomo vsi najlepše zabavali, ko bomo gledali hud in oster boj med taščo in zetom, ki nazadnje premaga vse in je srecen v rodbini in pri prijateljih.

Ta boj nam bo odkril mnogo ostre satire in nam bo pokazal začudo veliko kratkočasnih in smešnih prizorov. Tisti, ki to igro poznajo, pravijo, da se mora največji pustež nasmejati. Ta igra je doživela že mnogo lepih vspehov na Dunaju, v Gradcu, v Berlinu in po vseh odrih evropskih. V Ljubljani so jo morali večkrat ponoviti. Zato upamo, da bo tudi to nedeljo naše gledališče nabito polno.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. Danes zadnjič Massenotova opera „Manon“. — V soboto bo, ne kakor prvotno naznanjeno „Traviata“, temveč Verdijeva opera „Rigoletto“, ki je bila že večkrat vprijetižena na tržaških odrih.

EDEN. Danes navadna predstava. Začetek ob 8.30 zvečer.

Društvene vesti.

Slov. plan. društvo. Tržaška podružnica S. P. D. priredi v nedeljo dne 9. t. m. izlet v Sv. Križ. Odhod ob 2 uri pop. od postaje cestne železnice v Barkovljah. — K mnogobrojni udeležbi vabi —

O d b o r.

Čitalnica pri Sv. Jakobu opozarja g. pevce, da se prične danes četrtek z vajo za

Odlikovana pekarna in sladščičarna
z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi
v Londonu leta 1909

Acquedotto 15 - Podruž. ul. Miramar 9

naznanja slavnemu trikrat na dan svež kruh.
Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi biškoti posebej za čaj. Ima razna fina vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, kroatke itd., kakor tudi vse predmete za speči. Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni.
Brezplačna postrežba na dom. — Priporoča se slavnemu občinstvu z odličn. spoštovanjem

Vinko Skerk : Trst :

V LASTI HIŠI

Vhod po glavnih vratih

Tržaška posojilnica in hranilnica

Piazza della Caserma št. 2. — Telefon 952.

Ima na razpolago Jekleno varnostno celico

ki je varna proti vlamu in požaru, v kateri so SHRAMBICE, ki se oddajajo strankam v najem in sicer

za celo leto kron 30, za četrt leta kron 12
za pol leta „ 20, za en mesec „ 6

Shrambice so 24 cm visoke, 24 cm široke, 48 cm globoke. Shrambice ne more drugi odpreti kakor stranke, ki same osebno shranijo svoje stvari, kojih ni treba prijaviti.

Oddaja hranilne pušice

katero priporoča posebno starišem, da na ta najnovejši in najvarnejši način navajajo štediti svojo deco. Nadaljnja pojasnila daje zavod ob uradnih urah.

Naznanilo.

Ker sem prevzel trgovino z jestvinami od AL. MICHELAZZI na svoj račun, se priporočam cenjenim odjemalcem. Imam vedno najsvetše blago.

EMIL CIOCCOLANTI

Via San Giacomo in Monte 7, Trst.

Mlekarska zadruga

v Senožeah

odda z novim letom

mleko v zakup.

Veliki kinematograf BELVEDERE

TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

Četrtek 6., Petek 7. in Sobota 8. oktobra 1910:

1) Lazen Samsureov (Novost) japonska drama v barvah. 2) LUIZA MILLER. (Vzor delo podjetja Pathé. Film dolg 500 m. 3) Karabinjerček (Se ne smeje).

V nedeljo dne 9. t. m. NOV PROGRAM.

Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št. 9 - Trst

„All' Artigiano“

Trst, via Arcata -- Angolo via Sapone 9

izgotovljene obleke

za moške in dečke. -- Izbor hlač in srajc za delo.

Trst - Via Arcata - Angolo via Sapone št. 9 - Trst

Velike nove prodajalnice pohištva in tapetarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Dva oddelka: Fino pohištvo — Navadno pohištvo. Cene zmerno.

Bogata izbira izbira popolnih sob od 300 do 4000 kron. Jedilne sobe. Sprejemne in kladine dvorane v najnovejšem slogu. — SPEOLJALITETA: Železno in medeno pohištvo

Bogata izbira vsakovrstnih stolic. — Popolne opreme in posamezni deli.

R. Gasperini, Trst

Telefon šte. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje

p. kr. avstrijskih drž. železnice

Sprejme razčarjanje kakoršnegamodi blaga iz mitnic, dostavljanje na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČGOV. NAJDOGOVORNEJŠE CENE.

Zastopstvo trdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spljetu.

PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

novi opereto. Z ozirom na bližnji nastop so naprošeni gg. pevci naj zahajajo redno in polnoštevilno k vajam.

Nar. del. organizacija.

sklicuje

v nedeljo, dne 9. oktobra t. l.

ob 4. uri popoldne

velik protestni shod

pri sv. Jakobu na planem.

Odbor N. D. O.

Volilni sestanek v svrhu določitve kandidatov za osrednji odbor NDO. se vrši danes zvečer točno ob 7. uri in pol v dvorani NDO. Tovariši - skupinski odborniki in zaupniki, udeležite se tega velevažnega sestanka v polnem številu, da se končno določi kandidatna lista.

Članom NDO. priporočamo, da se po protestnem shodu v nedeljo udeležijo v čim najobilnejšem številu „vinske trgatve“, ki jo priredi bratsko pevsko društvo „Trst“ v „Nar. domu“ v Barkovljah.

DAROVI

— Za barkovljanski otroški vrtec CMD nabrali so „Adrijaši“ o priliki imendana gostilničarja g. Frana Guštin 3 krona 33 stot., h katerim je pridodal on 2 kroni in hčerka Antonija 1 krono. Skupaj 6 K 33 st. Denar v hranilnici Obrtniškega društva v Barkovljah.

— Za moško družbo dr. sv. Cir. in M. daroval Celan Jernej K 10. — Denar ima uprava.

Vesti iz Goriške.

Iz Gorice. Kakor že omenjeno v listih in kakor čitamo na lepkih vpizori družstva „Zvezda“ iz Sovodenj dne 9. t. m. v lepi in veliki dvorani tukajšnje restavracije „Central“ Govekarjevo igro „Legijonarji“. Da preidemo preko uspehov, ki jih je dosegla ta res lepa in v narodnem duhu pisana igra že večkrat v Ljubljani, v Trstu in na raznih odrih po deželi, moramo le čestitati družstvu „Zvezdi“ na dobri in srečni misli, da si je izbralo ravno to igro, kakor tudi vrlim igralcem, ki se že dlje časa neumorno trudijo, da jo čim lepše vprižore. Režijo igre je iz prijaznosti sprejel dobroznani igralec Viktor Cotic, ki je dosegel pred leti v tržaškem gledališču s svojimi večkratnimi nastopi najsijajnejše uspehe. Kar se tiče režije torej, ni treba daljšega komentarja.

Poleg tega moram še omeniti, da bo g. Cotic po igri iz gostoljubnosti pel znani kuplet „Temu treba se privadit...“, ki je žel v Trstu velik aplavz. Pri igri, kakor tudi pri kupletu, bo sodelovala godba tuk. pešpolka št. 47.

Mi pa pokazimo, da smo res navdušeni za dobre vprižoritve in pohitimo v kar največjem številu v „Central“, da igra vspe v materialnem oziru kar najsijajnejše.

Nekdo.

x Neznosna draginja. V Gorici je meso s 1. oktobrom zopet podražilo za 8 stot. Kljub temu, da je bila draginja mesa že doslej tako velika, da si ne le delavske, ampak tudi družine nižjih uradnikov niso mogle več privoščiti mesa — imamo od 1. oktobra nov povisek. Ljudstvo se prijemlje za glavo in ne ve si pomagati. S 1. oktobra pa so tudi hišni posestniki povsod zvišali najemščine... Na deželi ni nič boljše. Vina bo prav malo, denarja nič. Posestniki bodo zopet trkali na vrata raznih posojilnic, marsikatero posestvo pojde na boben. Res, lepi časi se nam pripravljajo na Goriškem! Tolazimo se s tem, da tudi v drugih deželah se ne cedita med in mleko in skušajmo preboleti tudi to kritično leto z vsestransko varčnostjo in podvojeno delavnostjo!

Žrebanje obveznic deželnega posojila goriškega iz l. 1902 v znesku 1000000 K. se je vršilo dne 1. oktobra v deželni hiši. Izžrebale so se sledeče obveznice. Št. 150 za 2000 K, št. 144 za 2000 K, št. 249 za 1000 K, št. 180 za 200 K.

Te obveznice se izplačajo pri deželni blagajni dne 1. januarja 1911 v nominalnem znesku proti oddaji dotičnih obveznic in kuponov, ki niso še zapadli do 1. januarja 1911.

Vesti iz Istro.

Vodnjanski župan dr. Cleva je odstopil, vsled tega so podali ostavko tudi vsi občinski odborniki.

Z Miljskega hriba. Bralnega in pevškega društva „Slovanski dom“ v Sv. Barbari in Elerjih občni zbor, ki se je imel vršiti v nedeljo dne 2. oktobra, vršil se bo v nedeljo dne 23. oktobra ob 2 uri popoldne v gostilni g. Josipa Elerja v Elerjih se sledečim dnevnim redom:

1. poročilo tajnika, 2. poročilo blagajnika in nadzorstva o delovanju minolega leta, 4. razna posvetovanja, 5. volitev odbora in nadzorstva za bodoče leto.

Iz Dekani. V nedeljo torej bo tisti dan, ko bodo polagali zavedni Slovani svoje da-

rove na altar domovine v roke podružnice sv. Cir. in Met.

Vozne zveze so jako ugodne, radi česar se nadejamo, da jih mnogo pohiti v prijazne Dekani.

Rodoljubi! Nikdo naj ne gre v nedeljo drugam, ampak vsi, ki le morejo, na veselo podružnice Sv. Cirila in Metoda v Dekanih!

Za srečolov se je oglašilo z različnimi darovi nepričakovano veliko število rodoljubov in rodoljubkinj, tako, da bo ta „lov“ zelo bogat.

Druge slovenske dežele

Policija na Reki. — Dne 30. m. m. zvečer okoli 11. ure smo mimogrede čuli na Korzu, kako gruča ljudi, členov „Società giovine Fiume“, večinoma renegatov, žvižga in kriči: „Abbasso Francesco Giuseppe!“ A to se je godilo pred takozvano „Torre civica“, na kateri stoji še avstrijski orel. Značilno je bilo, kako je občinski stražar to brezbržno gledal in molče poslušal. „Torre civica“ stoji ravno nasproti glavni pošti, a stražar je stal na oglu pošte. Seveda ne zadevijo stražarja nikaka odgovornost, ker on opravlja svojo službo po ukazih policije.

Četrť ure pozneje smo se razgovarjali o tem dogodku z nekim drugim znanim nam stražarjem. Ta nam je pripovedoval, kako je prosil, naj ga pridele k službi na drugo mesto.

Ravnateljstvo pa ni hotelo ustreči tej njegovi prošnji. On pa jim je odgovoril, da bo odslej, ako bo moral tudi nadalje na dosedanem mestu opravljati službo, to vršil najvestneje in bo gotovo vsako uro aretirjal po najmanj 5 oseb. Ta grožnja z vestnostjo je imela svoj efekt: ravnateljstvo je ustreglo njegovi želji!!

Tukajšnji redarji imajo namreč ukaz, da vse, kar je iridentovsko (pa naj dela, kdo kar hoče) puščajo na miru. Slovanom pa bodo skoro prepovedovali govoriti na ulici svoj jezik! In čim je kdo dal od sebe lo najmanjši znak slovanske zavednosti, zbirati se začnejo okoli njega mularija (goloroka in v glase-rokavicah), ki ga potem napada in zasramuje kakor kakega razbojnika. In vrhu tega prihaja še redar, ki našega človeka — aretirja, a na policiji mu diktirajo 48 ur zapora!

Tako se dogaja dnevno ljudem, ki jim niso znane te razmere. Ali take razmere so škandalozne in nevredne moderne, pravne in svobodne države!

Premogovnik pri Ivnici na Sp. Štajerskem je kupil Dunajčan gospod Adolf Weiss.

Razne vesti.

Janko Žirovnik: Narodne pesmi za mladino. I. stopnja. Cena 20 vin. Naši učitelji dobijo s to knjižico zopet malo, a lepo in dobro vzgojevalno sredstvo. Srečna je misel. Šolskim otrokom vzbujaj že v mladih letih zanimanje za lastno pesem, osobito torej za narodne popevke. Tudi izbira je za 1 stopnjo zelo uspešna, in g. avtor je skrbel, da pesmi se ne pojejo v previsoki intonaciji; seveda trpi sem ter tja drugi glas radi nižine. Sicer pa priporočamo ta ceni biserček vsem vzgojevalcem naših malčkov prav toplo. Upamo, da vspejo naslednje stopnje tudi srečno.

ČESKI RESTAURANT

Al Telegrafo

(via-à-vis glavne pošte)

Via Squero Nuovo št. 17

Kosilo 60 vinarjev, večerja 60—80 vinarjev. — Vsak dan sveže morske ribe zelo ceno. Pojasnila v vseh jezikih. Marčno pivo. Ne vprejemlje se napitnin.

Prava italijanska in nemška kuhinja.

Čeh F. VONDRUŠKA, restavrater.

Kupujte KOLINSKO CIKORIJU!

RUDOLF SCHULTZE

IZ BERLINA koncesionirani zobotehnik

Piazza Barriera vecchia, uhod ulica Sette Fontane šte. 2, II.

bivši asistent zobozdravnika dr. Saklerja.

UMETNI ZOBJE PO NAJNOVEJŠI MODERNI TEHNIKI.

JAMČI SE ZA PERFEKTNO IZVRŠITEV.

Zmerne cene z ozirom na razmere manj posedujočih slojev.

POPRAVKI SE IZVRŠUJEJO V DVEH URAH. — SPREJEMA OD 9—1 IN 3—7.

Via Santa Caterina šte. 13

Črevljarnica

katera se je nahajala na Piazza Nuova šte. 1 (vogal Santa Caterina)

se je preselila v Via Santa Caterina šte. 13.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj lns. oddelku.

Mateju Pirjevec v slovo!

Ob Tvojem odhodu v vojake Ti želim srečno pot, dobro bivanje in kličem: Z Bogom!

Tvoj prijatelj FRAN SOLIK.

Soba prazna se odda v najem v bližini južnega kolodvora. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1646

Soba meblavana se odda v najem v ulici S.ta Anastasio 20, pritličje. 1645

Šivalni stroji Singer, kupljeni na javni dražbi. Cene prilične, 3 moderni za vsakovrstno delo, tudi za veznjo Kron 100, 3 za domačo rabo Kron 62. Garancija treh let. S.ta Caterina 9, zaloga na dvorišču. 1610

Mihael Pernarčič Trst, ulica Romagna 16, stavbeni in umetniški mizar, izvršuje vsakovrstne specialitete za notranje in zunanje uredbe v stanovanjih, pisarnah itd. Cene zelo zmerne. Priporoča se vsem Slovanom. 755

Český hostinec
v Terstu

Alla Meridionale

Češka gostilna
v Trstu

Oklic.

Renomirana in znana gostilna „Pri Fanu“ v hiši šte. 394 v Idriji se vsled rodbinskih razmer odda z delikateso vred

takoj v zakup.

Zakupnik prevzame z obrtoma in sem spadajočim inventarjem tudi celo pred letom prezidano hišo — izvzemši treh prostorov — v najem. Vsi prostori v I. in II. nadstropju so na novo in najmodernejše meblovani in se deloma vporabljajo za prenočišča tujcev, deloma oddajo gospodom v najem. Zakupniku torej ni treba nikakoršne oprave, marveč le kavcijo v visočini enoletne zakupnine ter za obrt potrebni kapital.

Natančnejše v pisarni podpisanega notarja v Idriji.

ALOJZIJ PEGAN.

Bogomil Pino

bivši urar v Sezani

ima svojo

novo prodajalnico

ur

v TRSTU, ulica

Vincen. Bellini 13

nasproti cerkve

sv. Antona novega.

Vsakov. verižic

po tov. cenah.

GOSTILNA N. D. O.

ki jo sedaj vodi g. HENRIK KOSIČ je popolnoma na novo preurejena in po najmodernejem slogu slikana. Točijo se različna pristna vina. Ob vsakem času se dobijo gorka in mrzla jedila. Gostilna je otvorenja vsako soboto in nedeljo do 1. ure popoldne.

Antonio Spanghero

DEKORATIVNI SLIKAR

Naslednik tvrdke DELALNICA:

DOMENICO DELISE. Via Madonna 7

Telefon 160 Trst Telefon 160.

VELIKA ZALOGA. — Papir za

tapeciranje najboljših tovarn.

Prevzame vsakovrstna stavbena dela in

dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:

imitacije lesa in marmorja, izložne table.

OTTO LAUPRECHT

konces. zobni tehnik

nemški zobni zdravnik

je premestil svoj zobni ambulatorij

v via S. Nicolò 7 (Dreherj. hiša) Trst

Dvigalnik za vse klijente.

Telefon 104.

... ŠOLA ZA JEZIKE ...

Polyglotte Acquedotto št. 16

prvo nadstropje.

Nova metoda za nauce modernih jezikov.

Izvanredno ugodna prilika!!!

Nemško . 8 lekcij Kron 4 { Dve ... lekciji

Franosko 8 lekcij Kron 6 { v aki : teden.

Angleško . 8 lekcij Kron 6

Vpiše se lahko vsak dan od 11.-1. in 7.-9.

Ravnatelj lastnik Prof. Paolo Marquardt.

Prva in edina pisarna v vojaški stvari

Daja nasvete in informacije o vsem kar se tiče novačenja in voj. službe. Izdeluje in odpošilja vsako vrsto prošnje vojašk. značaja — oproščenje od vaj in kontrolnih shodov, enoletno prostovoljstvo, ženitbe, dosezanje zakonitih ugodnosti glede prezenčne službe vsprejetja v vojaške šole itd. — Pooblaščen je zastopati stranke pred oblastnjami. — Posreduje v najtežavnejših slučajih. — Reševanje hitro in točno. — Uradne ure: Ob delavnih od 9. do 12. predp. in od 4. do 7. popol. Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. opolud.

Prva in edina pisarna v vojaški stvari, koncesionirana od c. kr. namestništva

Krojačnica za civiliste in vojake .:

Franjo Polanec

v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6, II. n.

Priporoča se slavnem občinstvu in vojaštvu za vsakovrstna dela. Blage prve vrste, delo solidno, cene zmerne.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák || V. Tuscher

: zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik

... TRST ...

ulica della Caserma št. 13, II. n.

V vseh lekarnah v Trstu in zunaj se dobé

PASTILJE PRENDINI

proti kašlju

bolezn v grlu, hripavosti, kataru

Glavna zaloga: LEKARNA PRENDINI.